

Lynne Neagle AC / AM Cadeirydd / Chair
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

22 Tachwedd 2017

Annwyl Lynne

Newidiadau i'r cwricwlwm yng Nghymru

Diolch ichi am fy ngwahodd i gyfarfod o'r Pwyllgor ar 06 Rhagfyr. Rwy'n croesawu'r cyfle i roi'r wybodaeth ddiweddaraf ichi ar y cynnydd yr ydym yn ei wneud wrth ddylunio'r cwricwlwm a'r trefniadau asesu newydd.

Lansiais Addysg yng Nghymru: Cenhadaeth ein cenedl ym mis Medi, sef ein cynllun gwella addysg newydd sy'n amlinellu sut y bydd y system ysgol yn symud yn ei blaen yn ystod y cyfnod 2017-21 er mwyn gweithredu'r cwricwlwm newydd wedi'i ategu gan bedwar amcan galluogi allweddol: datblygu proffesiwn addysg o ansawdd uchel; arweinwyr sy'n ysbrydoli ac sy'n cydweithio i godi safonau; ysgolion cryf a chynhwysol sydd wedi ymrwymo i sicrhau rhagoriaeth, tegwch a lles; trefniadau asesu, gwerthuso ac atebolrwydd cadarn i ategu system hunanwella.

Mae hefyd yn amlinellu'r amserlenni newydd ar gyfer cyflwyno'r cwricwlwm newydd: bydd ar gael erbyn Ebrill 2019 ar gyfer adborth; bydd fersiwn derfynol yn cael ei chyhoeddi ym mis Ionawr 2020; a bydd yn cael ei ddefnyddio ledled Cymru erbyn mis Medi 2022.

Mae cryn gefnogaeth ymysg athrawon i'r cwricwlwm a'r trefniadau asesu newydd. Fodd bynnag, roedd pryder ynghylch cyflymder y newid i athrawon a pharatoi ysgolion ar gyfer y cwricwlwm newydd. Mae'r amserlen newydd hon yn rhoi'r sicrwydd mwyaf imi o ran gwireddu'r cwricwlwm newydd, a pharhau i gynnal y momentwm a'r brwdfrydedd dros ddiwygio addysg. Mae'r Ysgolion Arloesi yn parhau i fod yn ganolog i'r broses ddatblygu a'r gwaith a gyflawnwyd mewn cydweithrediad agos â'r consortia rhanbarthol, Estyn, Cymwysterau Cymru ac arbenigwyr eraill yma yng Nghymru ac yn rhyngwladol.

Y broses

Roedd Dyfodol Llwyddiannus yn nodi'n glir bod angen gwerthusiad annibynnol o'r dull o ddatblygu'r cwricwlwm newydd i Gymru. Felly, penodwyd y cwmni Ymchwil Arad gennym i gynnal gwerthusiad ffurfiannol o'r Model Ysgolion Arloesi. Mae hyn yn rhoi adborth amser real inni ar sut yr oedd y model Ysgolion Arloesi yn gweithio'n ymarferol ac yn darparu tystiolaeth ar ba welliannau y gellid eu gwneud. Mae'r gwerthusiad hwn o'r broses wedi edrych ar nifer o themâu allweddol, gan gynnwys: gweithgaredd y gweithgorau; gweithgaredd mewn ysgolion; cyfathrebu a chydlynu; hwyluso a gwneud penderfyniadau; a chefnogaeth i Ysgolion Arloesi.

Mae adborth o'r gwerthusiad parhaus hwn, ynghyd ag adborth gan y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg diwethaf wedi ein helpu i lunio a gwella'r broses ar gyfer y dyfodol a chymerwyd y camau canlynol dros y 12 mis diwethaf:

- Lluniwyd briff craidd i'r ysgolion. Rhoddodd eglurder i bob ysgol ynghylch y tasgau yr oedd angen iddynt eu cyflawni ar bob cam o'r gwaith; a disgwyliadau clir o ran ymarferwyr ac ysgolion arloesi - gan gynnwys rolau a chyfrifoldebau;
- Cryfhau rôl y consortia rhanbarthol. Roedd hyn yn cynnwys penodi arweinwyr rhanbarthol ar gyfer pob Maes Dysgu a Phrofiad sy'n gweithio ochr yn ochr â swyddogion Llywodraeth Cymru i ddatblygu'r cwricwlwm. Mae timau rhanbarthol hefyd wedi'u penodi i hyrwyddo'r broses weithredu ym mhob rhanbarth, gydag ysgolion arloesi yn ogystal ag ysgolion partner. Mae'r gydberchnogaeth hon o ddatblygu'r cwricwlwm newydd yn ein galluogi i sicrhau bod pob ysgol yn cael ei chefnogi ar lefel genedlaethol a rhanbarthol i ddylunio'r cwricwlwm newydd; a
- Rhoi proses gynhwysfawr ar waith i fanteisio ar arbenigedd academaidd i herio a chefnogi'r broses o ddatblygu'r cwricwlwm. Mae ysgolion arloesi ym mhob Maes Dysgu a Phrofiad wedi cael eu cefnogi gyda'r dystiolaeth a'r arbenigedd cenedlaethol a rhyngwladol diweddaraf. Mae dadansoddiad o anghenion wedi arwain at bob grŵp Maes Dysgu a Phrofiad yn comisiynu arbenigedd penodol ac yn gwahodd siaradwyr arbenigol i ddatblygu'r meddylfryd. Mae prosiect Camau (partneriaeth rhwng Prifysgol Glasgow a'r Drindod Dewi Sant) yn cefnogi gwaith ar ddilyniant ac asesu cwricwlaidd ym mhob Maes Dysgu a Phrofiad. Mae hyn yn sicrhau bod ein dull o gysoni cynnwys y cwricwlwm a'r trefniadau asesu gyda dilyniant dysgu yn seiliedig ar dystiolaeth. Ar bwyntiau allweddol yn y broses ddatblygu, mae pob grŵp Maes Dysgu a Phrofiad wedi rhannu'r syniadau diweddaraf gyda'r grwpiau arbenigol canlynol er mwyn cael adborth arnynt:
 - Y Grŵp Cwricwlwm ac Asesu;
 - Y Grŵp Cyngori Annibynnol (dan gadeiryddiaeth yr Athro Graham Donaldson);
 - Panel arbenigol y Cyfnod Sylfaen;
 - Y Cyngor Digidol a Dysgu Cenedlaethol; a
 - Y Panel Llythrennedd a Rhifedd.

Mae'r grwpiau hyn yn rhoi sicrwydd inni ar ansawdd cyffredinol y broses ddatblygu.

- Gweithredu model llywodraethu i sicrhau cydlyniant a chysondeb ar draws yr holl Feysydd Dysgu a Phrofiad. Mae'r holl arweinwyr Meysydd Dysgu a Phrofiad yn cwrdd yn fisol i rannu cynnydd ac i sicrhau methodoleg gyson a chydlynol wrth ddatblygu'r cwricwlwm. Yn y Flwyddyn Newydd, byddwn yn sefydlu Grŵp Cydlyniant ffurfiol i ystyried y cwricwlwm newydd mewn modd cyfannol - gan sicrhau cysondeb rhwng Meysydd Profiad a Dysgu. Bydd y grŵp hefyd yn ystyried maint, graddfa a hydrinedd y cwricwlwm yn gyffredinol.

Cynnydd: Ionawr - Gorffennaf

Mae'r rhwydwaith o ysgolion arloesi wedi'i drefnu'n weithgorau ar gyfer pob Maes Dysgu a Phrofiad: Celfyddydau Mynegiannol; Iechyd a Lles; Dyniaethau; Ieithoedd, Llythrennedd a chyfathrebu; Mathemateg a Rhifedd; a Gwyddoniaeth a Thechnoleg.

Rhwng mis Ionawr a mis Gorffennaf 2017, cyfarfu'r chwe grŵp Meysydd Dysgu a Phrofiad yn fisol i ddatblygu eu cynigion ar gyfer strwythur/sgerbwdd cynnar ar gyfer pob Maes Dysgu a Phrofiad. Adroddodd pob un ohonynt yn erbyn yr allbynnau canlynol:

- Sut mae pob Maes Dysgu a Phrofiad yn hyrwyddo'r pedwar diben;
- Cwmpas a ffiniau pob Maes Dysgu a Phrofiad;
- Y ffordd orau o gyflwyno'r gwahanol bynciau cydrannau a / neu linyddau o fewn y Maes Dysgu a Phrofiad; a
- Sylwadau ar y lefelau tybiedig o benodoldeb drwy'r holl Feysydd Dysgu a Phrofiad a'r rhesymeg sy'n sail i hyn.

Yn ystod y cyfnod hwn o waith, mae gweithgorau'r Meysydd Dysgu a Phrofiad wedi:

- Ystyried ystod eang o dystiolaeth ac enghreifftiau o gwricwla rhyngwladol a chael mewnbwn a chynngor arbenigol;
- Pennu cwmpas a strwythur eu Meysydd Dysgu a Phrofiad;
- Cytuno ar strwythur eang ar draws yr holl Feysydd Dysgu a Phrofiad;
- Dechrau datblygu'r Cysyniadau Allweddol sy'n ganolog i'r Meysydd Dysgu a Phrofiad; ac
- Ystyried dilyniant cwricwlaidd yn eu Meysydd Dysgu a Phrofiad.

Mae'r prosiect Camau yn gweithio gyda phob grŵp Maes Dysgu a Phrofiad i ddatblygu dealltwriaeth ar y cyd o ddilyniant cwricwlaidd. Mae'r prosiect yn ymchwilio i sut y gellid disgrifio a datblygu dilyniant orau mewn perthynas â'r Meysydd Dysgu a Phrofiad ac i ymchwilio i sut y gallai pwyntiau cyfeirio mewn dilyniant gael eu nodi, eu disgrifio a'u defnyddio i gefnogi dysgu.

Cyhoeddwyd chwe chrynodeb gweithredol gennym ym mis Gorffennaf gan ddangos y syniadau diweddaraf gan bob grŵp.

<http://gov.wales/topics/educationandskills/schoolshome/curriculuminwales/curriculum-for-wales-curriculum-for-life/?lang=cy>

Cynnydd: Medi - Tachwedd

Mae'r chwe grŵp Maes Dysgu a Phrofiad yn parhau i gwrdd yn fisol ac maent yn gweithio ar yr amcanion canlynol ar gyfer tymor yr hydref. Bydd pob Maes Dysgu a Phrofiad yn:

- Datblygu cysyniadau allweddol cychwynnol ar sail 'Beth sy'n Bwysig' ar gyfer pob Maes Dysgu a Phrofiad; a
- Datblygu esiampl o ddilyniant ar gyfer un o'r cysyniadau allweddol.
- Bydd y gwaith a wneir gan Camau yn cynnwys:
- Ymchwilio a rhannu negeseuon allweddol o fodelau dilyniant rhyngwladol gyda grwpiau Meysydd Dysgu a Phrofiad; a
- Gwaith rhagarweiniol gyda dysgwyr i gasglu tystiolaeth am eu profiadau a'u dealltwriaeth gysyniadol o ddilyniant.

Asesiadau Personol:

- Gan ymateb i'r argymhelliad yn Dyfodol Llwyddiannus i ddatblygu dulliau arloesol, rhyngweithiol o asesu, ac yn unol ag ymrwymadau Addysg yng Nghymru: Cenhadaeth ein cenedl, mae gwaith yn mynd rhagddo i gynllunio ar gyfer cyflwyno asesiadau personol ymaddasol yn raddol i ddisodli'r profion papur ar gyfer darllen a rhifedd;
- Yr asesiadau rhifedd gweithdrefnol fydd y rhai cyntaf i gael eu cyflwyno yn y flwyddyn academaidd 2018/19, yna'r asesiadau darllen yn 2019/20 a'r asesiadau rhesymu rhifiadol yn 2020/21. Mae dros 300 o ysgolion wedi gwirfoddoli i gymryd rhan yng ngham cyntaf y broses dreialu; a
- Bydd yr asesiadau hyn yn darparu gwybodaeth fanwl am sgiliau darllen a rhifedd dysgwyr unigol a dosbarthiadau cyfan y gall athrawon eu defnyddio i gynllunio'r camau nesaf yn yr addysgu a'r dysgu. Drwy newid i asesiadau ar-lein, gallwn fanteisio ar y dechnoleg ddiweddaraf i ddarparu profiad asesu unigol gyda lefel o her sydd wedi'i theilwra ar gyfer pob dysgwr.

Cyfathrebu ac Ymgysylltu

Mae gennym raglen ddiwygio uchelgeisiol ac rydym yn ymwybodol nad ydym am lethu'r gweithlu gyda gwybodaeth, ond ar yr un pryd mae angen inni roi'r wybodaeth ddiweddaraf iddynt am gynnydd fel nad ydynt yn teimlo eu bod yn y tywyllwch. Mae'n werth nodi ein bod yn dal i ddatblygu'r cwricwlwm newydd, rydym ar ganol proses a bydd adegau pan na fydd llawer i'w ddweud.

Fodd bynnag, bu cyfathrebu cyson a rheolaidd am gynnydd, gan gynnwys cyflwyno'r Fframwaith Cymhwysedd Digidol, drwy ohebiaeth gan Lywodraeth Cymru, yn ogystal â thrwy sianeli cyfathrebu'r consortia rhanbarthol. Mae sianeli Llywodraeth Cymru yn cynnwys:

- Cylchlythyr ar ddiwygio'r cwricwlwm, a gaiff ei ddsbarthu i bob grŵp rhanddeiliaid o leiaf unwaith y tymor;
- Blog Cwricwlwm i Gymru, sy'n cynnwys diweddariadau, adroddiadau cynnydd a safbwyntiau ysgolion, fel arfer ar gyfradd o un erthygl newydd yr wythnos. Eisoes eleni mae'r blog wedi cael dros 16,000 o ymwelwyr sydd wedi edrych ar dros 24,000 o dudalennau;
- Y cylchlythyr Dysg i ysgolion, sy'n cynnwys cylchlythyr rhanddeiliaid a chysylltiadau i eitemau blog, er mwyn annog cynulleidfah ehangach yr ysgol i edrych ar gynnydd.

Ategir hyn gan gynnwys craidd ar wefan Llywodraeth Cymru a gweithgaredd helaeth yn y cyfryngau cymdeithasol.

Caiff hyn ei ategu gan gynadleddau o leiaf unwaith y flwyddyn ar gyfer Penaethiaid a Dirprwy Benaethiaid, ar bynciau sy'n cynnwys diwygio'r cwricwlwm a diwygio addysg yn ehangach. Ar hyn o bryd rydym yn cynnal cylch o gynadleddau rhanbarthol ar y cyd â chonsortia a fydd yn canolbwyntio ar ddatblygu a pharatoi ar gyfer y cwricwlwm newydd.

Cynhelir gweithgaredd ymgysylltu yn bennaf drwy gonsortia rhanbarthol a'r Rhwydwaith ysgolion arloesi. Mae gan y ddau gylch gorchwyl i rannu diweddariadau a datblygiadau yn eu rhanbarthau a'u hardal leol ac i gynnwys eu hysgolion partner yn y broses o ddylunio'r cwricwlwm.

Mae gan Estyn rôl allweddol hefyd - er enghraifft, mae wedi cynnal ymgyrch i chwalu'r mythau ynghylch y Fframwaith Cymhwysedd Digidol.

Datblygu'r agenda iechyd meddwl yn y cwricwlwm a'i chysoni â'r Rhaglen Law yn Llaw at Blant a Phobl Ifanc

Un o bedwar diben y cwricwlwm newydd yw cefnogi plant a phobl ifanc i ddod yn unigolion iach a hyderus. Mae'r pedwar diben wrth wraidd y cwricwlwm newydd a dyma'r man cychwyn ar gyfer pob penderfyniad sy'n ymwneud â'r datblygiad. Felly, mae lles meddyliol ac emosiynol dysgwyr yn cael ei ystyried ar draws yr holl Feysydd Dysgu a Phrofiad.

Bydd y Maes Dysgu a Phrofiad Iechyd a Lles yn defnyddio pynciau a themâu yn ymwneud â lles meddyliol, corfforol ac emosiynol. Er mwyn llywio a chefnogi'r broses o ddatblygu'r cwricwlwm, mae arloeswyr wedi derbyn tystiolaeth gan ystod o arbenigwyr ar draws y Meysydd Dysgu a Phrofiad. Roedd y rhain yn cynnwys: Iechyd Cyhoeddus Cymru; Cynlluniau Ysgolion Iach - Rhwydwaith Cymru; y Rhwydwaith Ymchwil Iechyd Ysgolion ac Emma Renold, Athro Astudiaethau Plentynod ym Mhrifysgol Caerdydd. Wrth i ddatblygiad y Maes Dysgu a Phrofiad fynd rhagddo, bydd yr arloeswyr yn ystyried tystiolaeth mewn seicoleg a niwrowyddoniaeth i gefnogi datblygiad y Maes Dysgu a Phrofiad mewn perthynas ag iechyd meddwl. Mae'r arloeswyr yn cydnabod pwysigrwydd datblygu Maes Dysgu a Phrofiad sy'n cefnogi dysgwyr i ymgysylltu â'u lles meddyliol ac emosiynol eu hunain, yn ogystal â deall y dylanwadau ehangach ar iechyd a lles a'r materion y mae'r rhain yn eu codi yng nghyd-destun unigolion a chymdeithas gyfan.

O fewn Llywodraeth Cymru, mae swyddogion wedi sefydlu mecanwaith ar gyfer ymgysylltu sy'n cwmpasu'r ystod o ddiddordebau ar draws y meysydd iechyd a gofal cymdeithasol. Byddaf fi, ynghyd â'r Gweinidog dros Blant a Gofal Cymdeithasol a'r Gweinidog Iechyd y Cyhoedd a Gwasanaethau Cymdeithasol, yn parhau i gydweithio i fanteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i wella iechyd a lles plant drwy ddatblygu'r cwricwlwm newydd.

Bydd arloeswyr hefyd yn ystyried sut y mae amgylchedd yr ysgol yn cefnogi iechyd a lles cymdeithasol, emosiynol, ysbrydol a chorfforol plant a phobl ifanc. Er bod y cwricwlwm newydd yn allweddol, mae datblygu iechyd a lles cadarnhaol ymysg dysgwyr yn fater ehangach, sy'n ddibynnol iawn ar ddull gweithredu ysgol gyfan. Yn hynny o beth, rhan o waith yr Arloeswyr yn y Maes Dysgu a Phrofiad Iechyd a Lles fydd nodi goblygiadau'r Maes Dysgu a Phrofiad a'r materion iechyd a lles ehangach i'r ysgol gyfan.

Mae swyddogion Llywodraeth Cymru yn cydlynu i sicrhau bod yr Arloeswyr yn ymwybodol o'r Rhaglen Law yn Llaw at Blant a Phobl Ifanc a sut y gall hyn lywio datblygiad y Maes Dysgu a Phrofiad.

Un o'r amcanion galluogi allweddol yn Addysg yng Nghymru: Cenhadaeth ein Cenedl yw 'ysgolion cryf a chynhwysol sydd wedi ymrwymo i sicrhau rhagoriaeth, tegwch a lles'. Mae'r amcan galluogi hwn yn nodi sut y byddwn yn sicrhau:

- Y cefnogir pob plentyn a pherson ifanc i fod yn barod i ddysgu, yn gorfforol ac yn emosiynol, a bod ganddynt amgylchedd diogel i wneud hynny;
- Bod tair haen y system yn ystyried yr heriau unigryw y mae unigolion neu grwpiau o ddysgwyr yn eu hwynebu ac yn ymateb i'r heriau hynny; a
- Gwaith partneriaeth cryfach i wella profiadau plant yn ystod plentyndod cynnar a sicrhau dealltwriaeth eang o bwysigrwydd y mil o ddiwrnodau cyntaf ym mywyd plentyn.

Yours sincerely

Kirsty Williams AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg
Cabinet Secretary for Education